

KONTROLNÝ ZOZNAM NA PODPORU MSP

ÚVOD

MSP (malé a stredne veľké podniky) si čoraz viac uvedomujú výhody, ktoré súvisia s obehovou ekonomikou (Circular Economy - CiE). Avšak implementácia aspektov CiE je veľmi zložitá úloha. V závislosti od súčasného obchodného modelu je potrebné úplne prehodnotiť a prepracovať spôsob podnikania alebo aspoň doceliť jeho postupnú zmenu.

MSP sú často nie veľmi dobre oboznámené s termínom a významom CiE. Momentálne sú síce pojmy ako “ekologické hospodárstvo” alebo “efektívne využívanie zdrojov” bežnejšie, avšak pojem CiE presahuje ich význam a je rozhodujúci pre realizáciu skutočných zmien.

Pôvodný stav a know-how MSP, ako aj ich otázky týkajúce sa CiE sú veľmi rozmanité, preto je výzvou zostaviť všeobecný kontrolný zoznam na podporu MSP na ich ceste k CiE. Avšak mnohé MSP potrebujú ľahko pochopiteľné informácie o tom, ako urobiť prvé kroky smerom k CiE.

Cieľom tohto “zoznamu” s otázkami a informačných materiálov je podporovať MSP, aby

- rozšírili svoje know-how o obehové myslenie,
- identifikovali ich status quo vo vzťahu k CiE,
- sa pýtali samých seba správne otázky,
- získali rozsiahly zoznam podporných nástrojov.

INFORMAČNÉ MATERIÁLY

Pozrite si, prosím, tri otázky a zodpovedajúce informačné hárky.

ČO ZNAMENÁ CÍKULÁRNA EKONOMIKA?

- ➔ Pozrite si INFORMAČNÝ LSIT “**Informácie o obehovej ekonomike**”

SÚ VÁM ZNÁME RÔZNE POJMY A DEFINÍCIE?

- ➔ Pozrite si INFORMAČNÝ LIST “**Terminológia obehovej ekonomiky**”

POZNÁTE UŽITOČNÉ NÁSTROJE NA USKUTOČNENIE PRVÝCH KROKOV SMEROM K CIE?

- ➔ Pozrite si INFORMAČNÝ LIST “**Podporné nástroje pre obehovú ekonomiku**”

OTÁZKY NA ZAMYSLENIE

Pri odpovedaní na nasledujúce otázky môžu malé a stredné podniky získať prvú informáciu o svojom stave uplatňovania princípov CiE a témach, na ktoré sa vaša spoločnosť môže zamerať, aby podnikla kroky smerujúce k obehovému modelu.

Nasledujúcich 50 otázok je rozdelených do piatich kategórií. V prípade, že sa otázky nevzťahujú na váš MSP, vynechajte ich. V rámci týchto otázok sa používa pojem “produkty”, ktorý ale zahŕňa (podľa potreby) produkty ako aj služby.

VÝROBA A OZNAČOVANIE VÝROBKOV

1. Vedeli ste, že v štádiu dizajnu sa rozhoduje až o 80% vplyvu výrobku na životné prostredie?
2. Zaoberáte sa aspektom modulárneho dizajnu výrobku?
3. Uplatňujete aj iné koncepcie ako demontáž na recykláciu, demontáž na opätovné použitie, modernizáciu alebo opravu?
4. Ako váš MSP zvažuje výber materiálu vo fáze návrhu?
5. Sú vybrané materiály recyklovateľné / biologicky rozložiteľné / z obnoviteľných zdrojov alebo druhotných surovín? Ako pristupujete k znižovaniu využívania materiálov?
6. Myslíte tiež na ekologické aspekty týkajúce sa obalov (primárnych a sekundárnych obalov)?
7. Vykonali váš MSP štúdiu o hodnotení životného cyklu (LCA) alebo ste niekedy zisťovali, či existujú štúdie LCA o vašom produkte alebo službe?
8. Ste si vedomí najväčších nepriaznivých environmentálnych a sociálnych dopadov vášho produktu? V ktorých fázach životného cyklu sa vyskytujú a ako sa dajú znížiť?
9. Ste oboznámení s príslušnými schémami certifikácie produktov a premýšľali ste niekedy o prechode napr. na certifikáciu C2C (cradle to cradle)?
10. Používate pre svoj produkt alebo službu akýkoľvek typ "sociálneho alebo environmentálneho nároku"? Ak áno, je to dôveryhodné?

VÝROBNÉ A DODÁVATEĽSKÉ REŤAZCE

1. Aké materiály sa používajú počas vašich výrobných procesov? Zabezpečuje váš MSP, aby sa tieto materiály používali "čo najdlhšie"?
2. Ako veľmi je váš MSP závislý od importu surovín? Mohlo by sa zlepšiť používanie druhotných alebo obnoviteľných surovín?
3. Môže byť "výroba na požiadanie" možnosťou?
4. Môžete optimalizovať energetické / materiálové / vodné cykly vo vašich výrobných procesoch? Analyzovali ste niekedy súvisiace potenciálne úspory nákladov?
5. Uvažovali ste niekedy o prechode na obnoviteľné zdroje energie?
6. Ktoré škodlivé látky sa používajú vo vašich výrobných procesoch? A ako sa dajú nahradiť?
7. Ktoré druhy odpadov produkuje váš MSP? A ako možno tento objem znížiť?
8. Dá sa využiť vedľajší produkt / odpad, ktorý vznikol počas výroby, vami alebo inou spoločnosťou (uzavretá slučka vs. otvorená slučka)? A ako by bolo možné optimalizovať využitie druhotných surovín?
9. Je možné dosiahnuť cieľ produkcie nulového odpadu vašimi výrobnými procesmi ("od odpadu k riadeniu zdrojov")?
10. Ste oboznámení s výrobnými procesmi vašich dodávateľov?
11. V akých krajinách vyrábajú vaši dodávatelia a za akých sociálnych a environmentálnych podmienok?
12. Ak premýšľate o získavaní vašich zdrojoch, výrobe a distribúcii, ktoré aspekty by mohli byť viac "obehové"?

VLASTNOSTI VÝROBKU, POUŽITIE A KONIEC ŽIVOTNOSTI

1. Ako zabezpečíte predĺženie životnosti vášho produktu a komponentov vášho produktu?
2. Má váš produkt predĺženú záruku?
3. Ako sa uskutočňuje oprava výrobku? Môže byť opravený len vami ako výrobcom alebo aj používateľom či poskytovateľom služieb?

4. Je možné váš produkt modernizovať alebo umožňuje viacnásobné / opätovné použitie?
5. Poskytuje váš MSP systém spätného odberu produktov (take-back system)?
6. Je možná oprava / rekonštrukcia vášho produktu alebo jeho častí?
7. Poznáte hlavné dôvody, pre ktoré zákazníci vyhadzujú vaše produkty (napríklad niektoré časti sú pokazené, nemoderné)?
8. Viete, čo sa stane s vaším produktom po jeho použití alebo na konci jeho životnosti? Existuje nejaký druh "využitia" (opätovné použitie / recyklácia / energetické zhodnotenie)? A ako môže byť tento post-spotrebiteľský odpad znížený alebo opätovne použitý?
9. Poskytujete spotrebiteľom informácie o najlepšom spôsobe likvidácie vášho produktu (napr. jeho odoslanie späť k vám, zanesenie do recyklačného centra)?
10. Aké ďalšie informácie poskytujete spotrebiteľom o vašom produkte (napríklad prísady, uhlíková stopa CO₂)?
11. Využíva váš výrobok energiu počas fázy jeho používania? Ak áno, môže byť jeho spotreba znížená?

NOVÉ OBCHODNÉ MODELÝ A EKONOMICKÉ VÝHODY

1. Mohol by váš MSP ponúknuť prístup k produktu (nie vlastníctvu)?
2. Mohli by byť koncepty ako lízing alebo prenájom produktov zaujímavé pre vaše podnikanie?
3. Mohli by byť pre vás zaujímavé modely založené na výkonoch (napríklad platiť za tlačenie dokumentov, nie vlastníctvo tlačiarne)?
4. Mohla by platforma na zdieľanie (napríklad s poplatkami za transakcie), v ktorej sa výrobky spoločne používajú alebo vymieňajú, byť obchodným modelom pre váš MSP?
5. Aké by mohli byť vaše ekonomické prínosy z CiE?
6. Ako sa môžete odlíšiť od konkurentov pri implementácii princípov CiE / obchodných modelov?
7. Poznáte najlepšie postupy vo vašom priemyselnom sektore ako inšpiráciu? Videli ste niekedy inšpiráciu v spoločnostiach mimo vašej krajiny?

ORGANIZAČNÉ ASPEKTY A ASPEKTY SPRÁVANIA SA

1. Má váš MSP víziu a / alebo poslanie súvisiace s udržateľnosťou alebo CiE?
2. Má vaša spoločnosť ciele znižovania emisií CO₂ a / alebo iné environmentálne alebo sociálne ciele?
3. Píšete správu CSR (Corporate Social Responsibility – spoločenská zodpovednosť podnikov) alebo inú nefinančnú správu (napríklad založenú na štandardoch GRI (Global Reporting Initiative))?
4. Nakoľko transparentný je váš súčasný stav prevádzky?
5. Ako je hierarchia "znížiť, opätovne použiť, recyklovať" ukotvená v správaní sa vašej spoločnosti (napr. pokiaľ ide o témy, ako je tlač, organizácia podujatí, nákup kancelárskych zariadení)?
6. Je generálny riaditeľ vášho MSP naklonený k zásadnejšiemu prechodu k CiE?
7. Premýšľal váš MSP o pridanej hodnote vášho produktu voči spoločnosti a životnému prostrediu (motto "robiť niečo dobré" namiesto robiť "menej zlé")?
8. Ako môže váš MSP stimulovať inovácie pre výrobky, ktoré sú viac v súlade s CiE?
9. Kto by mohol byť príslušným partnerom (napr. ministerstvá, dodávatelia, poradenské firmy, organizácie na podporu podnikania atď.) na podporu vášho MSP?
10. Pri úvahách o celom hodnotovom reťazci, ktoré sú kľúčové zainteresované strany pre posun smerom k CiE (napríklad dodávatelia materiálu, kupujúci, koneční spotrebiteľia)?

O PROJEKTE MOVECO

MOVECO – Mobilising Institutional Learning for Better Exploitation of Research and Innovation for the Circular Economy.

"Tvoj odpad je môj poklad" - Toto je motto projektu MOVECO spolufinancovaného zo zdrojov EÚ. Šestnásť partnerov z desiatich krajín Dunajského regiónu chce podporiť nadnárodnú spoluprácu s cieľom urýchliť prechod na obehovú ekonomiku. V rámci Dunajského nadnárodného programu Interreg je projekt MOVECO spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja (ERDF) a nástrojom predvstupovej pomoci (IPA).

Naskenujte QR kód alebo navštívte našu webovú stránku pre viac informácií:

www.interreg-danube.eu/moveco

Sledujte nás na sociálnych médiách a pozývame vás, aby ste sa zaregistrovali na odber nášho MOVECO newslettera: moveco@bayfor.org

Twitter: @MOVECO_Interreg

Facebook: @Moveco.Danube